

CIJENA lista: U preplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 12 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg Gustoza 1

HRVATSKI LIST

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Gustoza 1. Uredništvo: Sisanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rubriku se ne vraćaju.

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina IV.

U Puli, subota 19. siječnja 1918.

Broj 911.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Beč, 18. (D. u.) Službeno se javlja:

Nikakovi bitni događaji.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Berlin, 17. siječnja. (D. u.) Iz velikog glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Na najvećem je dijelu fronte bile bojna djelatnost neznatna, živahnija u okolici jugozapadno od Cambraia. Kod manjih su pothvata sjeverno i sjeveroistočno od Prosnesa bili privedeni zarobljenici.

Istočno bojište:

Ništa nova.

Macedonska i talijanska fronta: Položaj je nepromijenjen.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

NEPRIJATELJSKI IZVJEŠTAJI.

Talijanski:

17. siječnja. Istočno od Caposile proveo je neprijatelj iza ustrajne sprječavajuće vatre jučer u sedam sati zjutra snažnu navalu, kako bi opet osvojio po nama dne 14. o. m. zauzete položaje. Grenadirski 2. pukovnija, kao i odjeli 1. i 7. bersaljerskog koturaškog bataljuna, koji su od svih baterija ovoga odsječka bili sjajno podupirani, proveli su najhrabriji načinom izvanredno žestoku i ogorčenu borbu velikom ustrajnošću. Pretropljenim gubicima oslabljen i našim pro-navalima zatjeran u škripac, morao je protivnik u 11 sati prijedodne obustaviti svoj pothvat i nastupiti uzmak u svoje ishodišne postojanke. U našim je rukama ostalo 119 zarobljenika, među njima 2 časnika. Našli smo na bojištu, pokrivenom mrtvim neprijateljem, preko 500 pušaka, nekoliko pušanih strojeva i inog ratnog pribora. S ostale fronte nema ništa osobita da se javi. U Val Arsa bile su znatne neprijateljske patrolje protjerane u bijeg i privedeno bje nekoliko zarobljenika. U okolici su Monte Asolone i u dolini Camonic, te u okolici Monte Pertica uzele naše baterije dolnu uspjehom pod usredotočenu topovsku vatru veće neprijateljske odjele.

Austrijska zastupnička kuća.

Austrijske delegacije. — Socijalni demokrati za svoopći mir. — Uvjeli Lloyda-Georgesa prihvatljivi. — Stanjek za samoodredjenje naroda. — Jugoslavensko pitanje. — Pučanstvo želi mira i kruha. — Graf Czernin i komesar Trocki. — Mir.

Beč, 17. (D. u.) Prema dopisnom uredu „Austria“ imao bi odbor za izvanjske poslove austrijskih delegacija biti sazvan za dan 22. veljače. U slučaju, da bude ministar izvanjskih poslova, graf Czernin, zadržan još u Brest-Litovsku, dat će se zastupati po odjelnom predstojniku frajheru v. Flotow.

Beč, 17. (D. u.) U proračunskom su odboru zastupničke kuće zahtijevali socijalno-demokratski govornici, neka ministar-predsjednik uputi ministra izvanjskih poslova glede raspoloženja pučanstva, koje zahtijeva utanačenje mira u Brest-Litovsku, ali zahtijeva u sveopći mir. Oni prosvjeduju proti zveketu mača generala Hoffmanna u Brest-Litovsku i izjavljuju, da bi izvodi Lloyda Georgesa mogli sačinjavati podlogu za sveopći mir. Kršćansko-socijalni je zastupnik Mataja izjavio, da je određen pravac za tok izvanjske politike, te da se sad imade propustiti sve, što bi moglo otežati položaj naših izaslanika u Brest-Litovsku. Svako zavlacenje rasprava u Brest-Litovsku na uštrb je sveopćem miru. Njemačko-gradjanska stranka ustanovljuje, da se u izjavama Lloyda Georgesa ne mogu nazrijevati osnove za sveopći mir. Čeh je Stanjek ponovno nastupio u svom govoru za pravo samoodredjivanja naroda na temelju kojega će biti osiguran mir medju narodima — Jugoslavenski je govornik također izjavio, da puk ne zahtijeva ništa, do li dobrog mira i istaknuo je internacionalni značaj jugoslavenskog pitanja. U daljnjem toku debate oprimanje Pittoni neka se ne uništi nada pučanstva za skorim mirom. Opisuje nevoljni položaj na jugu i ističe, da osobito Trst i Primorje strada. Zahtijeva neka ugarska vlada opskrbi Austriju živežem. Dojduća je središnja sjutra.

Beč, 18. (D. u.) Proračunski je odbor zastupničke kuće nastavio danas raspravu o stavci „Doprinos za zajedničke poslove“. Zastupnik Seitz primjećuje, da je izjava ministra-predsjednika nedostatna. Socijalni su demokrati ponovno izjavili, e goje pouzdanje u grofa Czernina, da on hoće i teži za mirom, no oni moraju i s druge strane kazati i to, da malo pomalo počima kolebati pouzdanje u snagu grofa Czernina, kako bi postao gospodarom stvari i opro se utjecajima njemačkih konzervativaca, junkera i aneksionista, te došao do brzog svršetka. Pravo umirenja može podati samo zajamčenje što skorajnjeg zaključka pregovora u Brest-Litovsku. Ministar je izvanjskih poslova, graf Toggenburg, izjavio, e bi bilo upravo frivolno, kad netko, koji je danas pozvan na upravu i zastupanje javnih interesa, ne bi toga vremena priznavao. Ja mislim, e si mi svi moramo priznati, da to vrijeme upravo tako priznajemo, kao i vi. Kad to ne bi bilo, stajali bismo na kud i kamo nižem stepenu, nego većina mislećih ljudi, koji danas žive. Bojazan puka, da se to vrijeme ne će moći iz ovog ili onog uzroka razaznati, jest shvatljiva, te će uvijek i neprestano biti zadaća onih muževa, koji imaju upliva na puk, da u tom smjeru također umirljivo djeluju na narod i kažu mu: Vi se možete pouzdati u to, da mi svi znademo, što stoji na kocki. Mi smo u velikoj sroči, što nam je u ovo doba ministrom-predsjednikom čovjek, koji, kad ga prosudjujemo ozbiljno, mora da pobudjuje povjerenje. Vi kanite označiti kao poteškoću to, što kod mirovnih pregovaranja u Brest-Litovsku okom u oko stoji posve narodnom čovjeku kova Trockoga preuzvišenost, koja je slučajno i graf. Ja nažalost nemam čast, da poznam Trockoga, ja ga poznajem samo iz opisa po novinama. Nasuprot all poznajem grofa Czernina prilično točno, te zvuči možda nekako nesuglasno, all ja mogu samo prema svom potpunom uvjerenju kazati, da između grofa Czernina i Trockoga postoji mnogo sličnosti, i da upravo ova slučajnost, što si ondje stoje dva slična čovjeka jedan naprama drugomu, pruža jamstvo za to, da će pregovaranja u Brest-Litovsku krenuti dobrim putem. Graf je Czernin čovjek, koji od svog uvjerenja ne zastranjuje a ma ni koraka, pa ma ga to stajalo i njegovog položaja i ogorčavalo mu budućnost. To mu je posve ravnodušno. On ide svojim izravnim putem. On je jedan od najčvršćih i najdosljednijih ličnosti, koje sam ikad bio susreo u životu. On ni pošto ne prijanja uz nazore stare predoje, feudalne možda nazore ili što slična, tako te se sa veoma malo preuzvišene gospode i sa kojim tim grofom nalazi u bitnom protuslovlju. S toga mislim, e graf Czernin zaista nema ništa drugo pred očima, nego kako bi došao do mira, koji bi Austro-Ugarska mogla prihvatiti, da je upravo on čovjek za naše doba, da jest on onaj, u koga se mogu svi bezuvjetno pouzdati. A ako se u njega pouzavaju, a zastupnik je Seitz i izjavio, da se narod u njega pouzda, to je bez sumnje i dužnost nas svih, da ga pomazemo. Sveta je ta dužnost svih onih, koji hoće mir. Moguće nitko ni iz stranke gospodina predgovornika ne želi mira iskrenije, negoli ga kani postići graf Czernin. On po mom uvjerenju ne će ni dati, da se izjalove mirovni pregovori, u koliko se naravski ne bi stavili na nj nemoguću zahtjevi. No ove posve nemoguće ne će moći da dodju na njega. Mi ne smijemo zaboraviti, da obje stranke hoće mir. Mi se svi slažemo u glavnoj točki, da hoćemo mi i Rusi mir. A kako bi se taj mir izjalovio, kad dva čovjeka sjede jedan nasuprot drugomu i hoće isto? Oni će se imati složiti samo glede puta, kojim imadu da podju i Zatezanja s naše strane ne će ni nastupiti, a zatezanje bi pretpostavljalo nakanu, koja se ne slaže s uvjerenjem grofa Czernina, jer graf Czernin točno znade, kao što svi mi osjećamo, da je o što brže utanačenje mira, kako brzo je ono uopće moguće, upravo tako u interesu Austro-Ugarske kao i u interesu Rusije. Vi vjerujete u njegovu iskrenost, ali vi počimate sumnjati o njegovoj snazi. No morate uzeti na um, kakove velike su posebne poteškoće kod pregovora. Prvi je evo to put, da se mirovni pregovori ne vode iza hermetički zatvorenih vratiju. Je li se ikad sklopilo bio mir, kojega bi rezultati prijali svim strankama? Kako može biti mirovnog pregovaranja, gdje svaka riječ, koja se izriče, nailazi na odobravanje ili neodobravanje svih stranaka? Jasno je dakle, da se može i da će se kritizirati, čim se budu rasprave tako jasno vodile, kao što sad. Ali mi svi, koji hoćemo mir, imademo tako ve-

liku dužnost potpomagati grofa Czernina, da se sa strane može zbiti samo dvoje: To jest, da se izjavimo, e je volja do mira bezobzirno iskrena, tako iskrena, kako se to samo s ikoje strane može željeti, i nadalje, da se opet i opet obraćamo narodu s molbom, da držanjem svojim i držanjem svog novinstva utječe na tok rasprava samo u jednom obliku, da povjerenje, koje treba opunovlaštenik, kako bi mogao stajati uz bok opunovlašteniku sa protivne strane, dodje i da izražaja i da mu se kopa pod nogama ono tlo, na kojemu mora da stoji, hoće li kod mirovnih pregovora postići ono, česa se mi u austrijskom interesu ne smijemo odreći.

Mirovna pregovaranja.

Danas se već može ustvrditi, da postoje između stanovništva njemačke delegacije i austrijskog odaslanstva, između dr. v. Kühlmanna i grofa Czernina bitne razlike. Graf Czernin čini se, zastupa zaista mir bez aneksija i kontribucija, ma da je još proti načelu samoodredjenja naroda unutar monarhije, dok se je dr. Kühlmann izjavio prijateljem veoma nespretnog pruskog generala Hoffmanna, koji je neopreznom iskrenošću otkrio svijetu čitavu istnu njemačkog imperijalizma. Dr. v. Kühlmann je imao trista jada i muka, dok je donekle ispravio loš dojam, što ga je izazvala nepromišljena temperamentnost njemačkog generala. Ali u suštini ide Kühlmann kao i Hoffmann za istim ciljem: on kuša zavaravati svijet lijepim, vješto poredanim riječima, čije je jedro medjutim još uvijek imperijalistička tendencija njemačke politike. Njemačka bi se htjela raznim maknacijama domaće prevlasti u Litavskoj i Kuronskoj, te važnih otoka u rigajskom zaljevu. Pošto bi se pučanstvo zaposjednutih pokrajina u slučaju slobodnog glasovanja bez sumnje izreklo proti Njemačkoj, čija im je uprava u ratno doba postala strašilom za budućnost, kuša njemačka delegacija zatezati i ispražnjenjem zaposjednutih pokrajina i prepriječiti sveopće i slobodno glasovanje pučanstva u tim zemljama. Pravo samoodredjenja naroda, koje Prusi ne će da priznaju dapače ni istim Nijemcima u Njemačkoj, kušaju sada izvještačenim formulama zlorabljati u sebične, imperijalističke njemačke svrhe. Ali pokušaj nije uspio, a Kühlmann popušta danomice sve više. Posljedice se držanja njemačke delegacije mogu opažati već danas, naročito u Austriji. U industrijalnim je središtima naše monarhije stupilo radništvo u štrajk i zahtijeva sveopći, pravedan mir, i kruh. Njemački su socijaliste u proračunskom odsjeku dali izjavu, da smatraju mirovne nazore gospode Lloyda Georgesa i Wilsona prikladnima za osnovku za mirovna pregovaranja. Za sveopći su se mir i pravo samoodredjenja izjavili, izuzevši njemačke gradjanske stranke, zastupnici nenjemačkih naroda u Austriji. Ovaj je sveopći pokret austrijskih demokracija u prilog mira osvanuo u zgodno vrijeme za našeg ministra vanjskih poslova Czernina, koji je podao blo odrješitu izjavu, da Austrija želi pošten mir bez aneksija i bez kontribucija. Ova izjava stoji nesumnjivo u opreci sa tendencijom njemačkih odaslanika u Brest-Litovskom, koji će morati ili stegnuti svoje zahtjeve i prioniti uz Czernina, ili dopustiti, da ide naša država svojim putem. Nitko u Austriji ne misli žrtvovati ma samo i kapi krvi radi oporosti pruskih generala i junkera.

Beč, 18. (D. u.) C. kr. brzojavno-dopisni ured javlja iz Brest-Litovskog od 17. siječnja: Kod danas između austro-ugarskog i njemačkog izaslanstva s jedne, te ukrajinskog izaslanstva s druge strane obdržavanog dogovora bio je u uvodu naveden dosadašnji rezultat pregovora, koji su bili povjerljivo vodjeni o političkim pitanjima. Graf je Czernin istaknuo kod toga općenito načelo, koje vrijedi uopće za rasprave u Brestu i koje je također priznalo bilo ukrajinsko izaslanstvo, da je umješanje jednog dijela u unutrašnje-državne prilike drugoga dijela isključeno. S druge strane postoji sporazumak glede toga, e su kod utanačenja mira, koji bi zajamčivao razvoj trajnih prijateljskih odnošaja, obje stranke spremne, da se uz pretpostavku potpune međustranosti izjave o raznim političkim i kulturnim pitanjima, koja ih se tiču. Kod toga je i primjeric grof Czernin uputio na razgovore o zajamčenju sudbine onih poljačkih manjina, koje bi možda pripale budućoj ukrajinskoj državi. Ovo su izjave Ukrajinci odobravanjem uzeli na znanje uz primjetbu, da se na temelju istih upuštaju u daljnje rasprave. Kod daljnjih raspravljanja glede

uredjenja obostranog gospodarskog prometa nije bili ustanovljeni nikakovi takovi pustolovni nazori u osnovnim shvaćanjima. Vijećanja su doprla tako daleko, da su se već protezala na stvarna pitanja glede zabiljne izmjene robe. Prema toku se ovih rasprava i dosadašnjem njihovom rezultatu može očekivati udovoljivi završetak.

Brest-Litovsk, 18. (D. u.) Zastupnik je brzojavno-dopisnog ureda razgovarao dne 17. o. mj. sa ministrom izvanjskih poslova, grofom Czerninom, o stanju mirovnih pregovaranja. Grof se je Czernin izjavio tom zgodom ovako: Rasprave su sa vladama u Petrogradu i Kijevu u potpunom toku. Ja se nadam, a i jamčim za to, da se mir ne će sa naše strane izjaloviti radi osvajačkih nakana. Ne opozivljem ni riječi od onoga, što sam bio istaknuo i zastupao u mirovnom programu. Mi od Rusije ne ćemo ništa, nit odstupa područja, niti ratne odštete. Mi hoćemo samo prijateljsko-susjedni odnošaj, koji se osniva na sigurnim temeljima, koji je trajan i koji se temelji na međusobnom povjerenju.

Beč, 18. (D. u.) Dopisni ured javlja iz Brest-Litovskog od 18. siječnja: Popunjujući jučerašnju vijest o raspravama između austro-ugarskog i njemačkog izaslanstva s jedne i ukrajinskog izaslanstva s druge strane ovo: Daljnje je vijećanje o gospodarstvenim pitanjima bilo prenešeno posebnom povjerenstvu, koje će se prihvatiti svoga posla i provesti ga što većim pospješanjem.

Stavka radništva.

Radništvo je u Beču stupilo u stavku. Uzrok je tome, kako javlja „Tagespost“, u smanjenju krušnog obroka, kao što i u zahtjevu radništva po pravednom i bezodvlačnom miru. Čitavi promet i posao u Beču stoji. Računa se, da samo u Beču sudjeluje na stavci preko 100.000 organizovanog radništva. U Favoritima je došlo do sukoba između demostarata i policije, koja je svjetlino potisla u pokrajne ulice. Nekoliko je mladića porazbijalo stakla na dućanima i izložima. Tramvajska su kola bila prisiljena da se zaustave. Prekjučer se obdržavala skupština svekolikog radništva, gdje je zastupnik Widholz izjavio, da se tu ne radi o samom kruhu, nego i o tome, da se čim prije moguće sklopi pravedan mir. Ministar je unutarnjih posala izjavio na pitanje nekolicine zastupnika, kako se on nada, e će doskora poći za rukom, da dodje do sporazumka s radništvom. Očekuje se nalme, da će se barem toliko brašna moći dovesti iz Njemačke i Ugarske, da ostane onima, koji rade težak posao, prijašnji obrok kruha. „Tagespost“ javlja dalje, da se je prekjučer dne 17. o. mj. otputilo k namjesniku u Pragu odaslanstvo radništva u Pragu i okolici pod vodstvom socijalno-demokratskih i narodno-socijalnih zastupnika, koje je izrazilo zahtjeve radništva po brzom sklopljenju mira i ostvarenju načela samoodredjenja naroda i protestovalo proti svakome zatezanju mirovnih pregovora. Na koncu saznaje „Tagespost“ iz Beča, da je stavka bečkog radništva izazvala mnogo nada kod talijanskog vrhovnog vojnog vodstva, koje će sada nastojati da na bilo kojem kraju prodre i razblje naše crte. — Dopisni ured saopćuje, da se stavka u Beču umjereno proširila i da nije došlo ni do kakvih nemira.

Beč, 18. (D. u.) Stavkaški su pokreti u Beču danas prijedodne porasli uslijed priključenja radnika iz manjih prometa. Osim demonstracije od neklih 500 radnika pred uredništvom lista „Reichspost“, gdje je redarstvo prepriječilo provalu u uredniške prostorije, ne javlja se ni o kakovim nesuglasicama. Pišinski i električki prometi djeluju redovito. Promet se na tramvajima uslijed stavke odnosnih radnika podržava još u ograničenoj mjeri. Uslijed obustave posla sa strane tehničkog osoblja ne će po svoj prilici sutra izać većina listova. — Prije podne se je obdržavala u zastupničkoj kući pod predsjedanjem zastupnika Friedmanna skupština od preko jedne stotine radnika, kao i velikog broja pothvatnika. Prisustvovali su i zastupnici Renner, Brettschneider i predsjednik bečkih konsumnih društava. Ministar za pučku prehranu, generalmajor Höfer, ocrtao je opširno prilike glede pučke prehrane. Prema listu „Neues Wiener Tagblatt“, formuliralo je bečko radništvo tečajem tih dogovora svoje zahtjeve ovako: Uredjenje prehrambenog gospodarstva u Beču, preuredjenje prehrambenog ureda u ministarstvo u svrhu jednakomjerne porazdiobe na proizvodnju i na potrošak. Promjena općinske uprave. Zahtjev radništva, da se sklopi mir. — Kako listovi javljaju, došlo je posljednih dana u Krakovu do pouličnih iskaza radi prehrambenih prilika. Izaslanstvo radnika, pod vodstvom zastupnika, i gradjansko izaslanstvo pod vodstvom kneza-biskupa kneza Sapiehe pošlo je do namjesnika, da mu predoči poteškoće glede prehrane. Namjesnik je obećao, da će prema mogućnosti stati na put poteškoćama.

Czernin će odgovoriti Wilsonu.

Beč 18. (D. u.) Kako saznaju listovi s upućene strane ministar će vanjskih poslova grof Czernin prvom zgodom odgovoriti na najnoviju poruku predsjednika Wilsona.

Iz Rusije.

Navala na talijansko poslanništvo u Petrogradu. — Kerenski u rukama boljševika?

Lugano, 17. (D. u.) U isto je vrijeme s uapšenjem rumunjskog poslanika u Petrogradu uslijedila, kako javlja „Corriere della Sera“ iz Petrograda, navala na talijansko poslanništvo, te je njegov vratar bio odveden u uze. Vrata i prozori su bili izdignuti i razmrskani, podrumi opljačkani. Talijanski su vojnici i jedan redarstveni povjerenik sa nekoliko oboružanih ljudi rastjerali napadače iz poslanništva licima iz samokresa.

Stockholm, 17. (D. u.) Kako javlja „Rijec“, pošlo je boljševicima za rukom, da iznadju Kerenskoga u Petrogradu u stanu nekog socijalno-revolucionarnog gradskog vijećnika. Njegovu bi uapšenje imalo uslijediti.

Iz austrijskog parlamenta. Još se uvijek pojavljaju glasovi o odgod parlamentarnih sjednica. Javlja se, da predsjednik Gross doduše ne može opozvati za 22. t. mj. već sazvane sjednice, ali da će ju zaključiti bez rasprave. — „Slovenski narod“ doznaje iz Beča, da su zastupnici Korošec, Stanjek, Tušar i Petrušević dne 16. t. mj. saopćili predsjedniku zastupničke kuće, da će podastrijeti interpelacije o mirovnim pregovaranjima te da će zahtijevati, da se otvori debata.

Dne 19. siječnja praznik za ruske ratne zarobljenike. Službeno se javlja iz Beča sa danom 16. siječnja: Ruska je vlada zamollila, da se ruskim ratnim zarobljenicima u Austro-Ugarskoj umjesto imendana careva dne 19. siječnja po našem datumu dade praznik. Ruska vlada sa svoje strane određuje, da će se austro-ugarskim ratnim zarobljenicima u Rusiji kao i dosad dati na rodjendan Nj. Veličanstva cara i kralja praznik. Obzirom na kratak se rok proglašuje ta odredba i putem novina, kako bi svi poslodavci ruskih ratnih zarobljenika saznali pravovremeno za tu odredbu, koje se imade općenito i bezuvjetno držati. One poslodavce, koji uslijed toga, što za tu odredbu nijesu pravodobno bili saznali ili pako hotimice nijesu dali na taj dan zaposlenim kod sebe ruskim ratnim zarobljenicima praznik, pritegnut će nadležne vojničke oblasti na to, da im dadu naknadno dan kao praznik.

Govor njemačkog kancelara u glavnom odboru državnog zbora, koji se je očekivao u petak, bit će, kako se prema listu „Lokalanzeiger“ glasa iz parlamentarnih krugova, možda još i na dalje odgodjen. Smatraju vjerojatnim, da će državni kancelar govoriti možda tek naredne sedmice. „Vossische Zeitung“ saznaje iz državnog zbora: Kad će započeti politička rasprava u glavnom odboru, još je neizvjesno. Predbježno bi se imao odbor u četvrtak i narednih dana baviti opširno pitanjima glede cenzure.

Odlazak ruskih četa iz Perzije i Armenije. Kako ruski list „Večerni čas“ javlja, priopćuje perzijski konzul u Tiflisu, da se Rusi povlače iz Perzije brže, negoli su se nadali. Prema službenim su vijestima perzijske vlade ruske čete u Urmiji sve popalile i opustošile. Posljedica tih pogroma jest, da Perzijanci traže utočište na ruskom području. Preko 12.000 Perzijanaca naselilo se je u muganskoj stepi, gdje su razorili nasade riže i pamuka. — „Vossische Zeitung“ prima iz Rotterdama: „Daily News“ javlja iz Petrograda prošle nedjelje: Pučki su povjerenici uputili rusko izaslanstvo u Brest-Litovsku, da Rusija prizna pravo samoodredjivanja Armenije i da će po Rusima zaposjednuto područje isprazniti.

Udružene države u ratu. Reuter javlja iz Washingtona: Na zamolbu je ratnog odsjeka podnio predsjednik vojnog odbora u senatu, Chamberlain, u senatu zakon, kojim se imaju voditi u očevidnosti svi muškarci, koji su od 5. lipnja 1917. dalje navršili 21. godinu života. Ovoj je mjeri svrha, da se provede zahtjev vrhovnog maršala, generala Crowdera, prema kojemu se imade svake godine, dogod rat traje, uvrštavati u vojsku 500.000 momaka.

Iz Francuske. Zastupnik je Louistalot bio dne 16. o. mj. popodne u Parizu uapšen. (Njegovu je uapšenje u svezi s aferom Caillaux. Op. ur.)

Rat na moru. Wolffov ured javlja sa danom 17. o. mj. službeno iz Berlina: Jakoj, svim sredstvima provedenoj protudjelatnosti na prkos palo je na sjevernom bojištu 21.000 brutto-reg. tona kao žrtva naših podmornica. Turski glavni stan javlja iz Carigrada 16. siječnja: Pred Aleksandrijom bje potopljen zaposjednuti engleski neki prevozni parobrod i neki razarač, istočno od

Aleksandrije praskavim, kako se čini tvarima, natovareni neki parobrod, a pred Port Saidom engleski neki prevozni parobrod.

Kako izgleda kraljevski dvor u Beogradu. Češki zastupnik i delegat Habermann, koji je nedavno boravio u Beogradu, pripovijeda: Srpski je kraljevski konak posve opustošen. Što je bilo od najmanje vrijednosti, nestalo je iz palače. Bivše kraljevske sobe, prijestolna dvorana, knjižnica i soba za sjednice su prazne. U kraljevskom arhivu su samo gole stijene, a na podu rastrgane knjige i listine, zamazane i na po izgorjele. Po kućiva nema nigdje. Nigdje nema jedne slike, nestalo je dapače i kvake sa vratiju. Otrgnuti su zastori, odnešeni sagovi, u kratko, sve je nestalo. Gole stijene, razrovani parketi, nijemo pripovijedaju o ratu.

Srpsko poslanništvo u Švedskoj. „Svenska Telegram Byran“ javlja iz Stockholma sa danom 16. siječnja: Izakako je srpska vlada osnovala bila poslanništvo u Švedskoj i imenovala R. Ričica svojim poslaničkim poslovođjom, bio je ovaj primljen od kralja u svrhu, da preda svoje ovjerovno pismo.

Bülow protiv Kühlmana. „Fremdenblatt“ objelodanjuje članak, u kome se na oćigled glasnina iz Njemačke, prema kojima kuša knez Bülow istisnuti državnog tajnika dra. Kühlmana, te se postaviti na njegov mjesto, odlučno zauzima stajalište proti takovoj promjeni. Članak upozoruje na to, da se može smatrati lih unutrašnjim poslom Njemačke, tko je prvi mirovni delegat Njemačke. Dr. Kühlmann da uživa neograničeno povjerenje naroda Austro-Ugarske, koji mu to drže velikom zaslugom, što je sa isto toliko žilavosti koliko vještine umio zaštititi većinom njemačkoga Reichstaga ustrajati na putu prema skorom časnom miru. Knez Bülow ne uživa toga povjerenja. Nitko nije zaboravio, da knez Bülow u diplomatskoj kampanji sa nevjerom Italije nudjajući Austro-Ugarsko područje nije bio vjerni sekundant. S naše strane ne bi knez Bülow bio poželjan na mjesto o kome se radi.

Političke vijesti.

Pruski militarizam.

Bečka „Arbeiter Zeitung“ donosi u svom 15. broju od 15. o. mj. ovaj uvodni članak: Ne postoji pruski militarizam! Rijec o „pruskom militarizmu“ postala je, kao što je poznato, lozinka antenta i time se razumijevalo, da je militarizam u Prusko-Njemačkoj središte svake vlasti, da on vlada cijelim političkim životom naroda, da on usredotočuje u sebi svu vlast, prema kojoj su ustanove, koje izražavaju volju naroda, samo slaba sjenka, koja jedva životari. Na to su odgovarali branitelji, da svuda u svijetu postoji jednaki militarizam, da stajalih vojski ima svuda, da se svuda obavljaju vojničke pripreme. Dakle zar je „pruski militarizam“ kao naročito neko uredjenje, u svojoj prevelikoj sili samo priča? Da se ovo upozna možda će mnogo koristiti i velika savjetovanja, koja se dešavaju sada u Berlinu. Car, nasljednik prijestolja, Hindenburg i Ludendorff savjetuju se, i o onom, što oni riješe, svak je u Njemačkoj uvjeren, da je to odlučno za daljnji razvitak stvari. Tu će pasti odluka, a vodjama parlamenta prosto će se saopćiti rezultat savjetovanja, kao odluka dakle, koju oni moraju da usvoje i kojoj se moraju pokoriti. Vojničko ovo savjetovanje može da zaključi, da se svijetu dade mir, i da se odrekne svake pomisli na osvajanja; ali savjetovanje može i da donese zaključak, da se Njemačka nikako ne odriče osvajanja i radi toga mora da traži i dalje pobjedu silom oružja. Oboje može da se riješi na savjetovanju i oboje bi dovelo do odluke. Još uvijek leži odluka u središtu vojničke sile, i tko je izriče, zove se militarizam, čija se ogromna i apsorbirajuća moć vidi jasno i stvarno. Militarizam je u Prusko-Njemačkoj bez sumnje jedna sila, s kojom se ne mogu natjecati vojnička uredjenja u ostalim zemljama. U Brest-Litovsku raspravlja se o miru i pitanje se zaoštava, kako da se istraži samoodredjenje naroda zauzetih krajeva. Predstavnici centralnih država tvrde, da su one to već izvršile izjavama dosadašnjih „zastupstva“; Rusi naprotiv odgovaraju, da su ove izjave donesene pod vojničkim pritiskom i sa strane samo malenih dijelova naroda, a odluku volje naroda, o kojoj je pitanje, da ne mogu predstavljati; oni zahtijevaju ispražnjenje područja, da tako isposlušaju pravu i slobodnu odluku naroda. To je, kao što se vidi, jedno čisto političko pitanje, gdje prva i posljednja riječ pripada pregovarateljima. Ali odjednom ustaje general Hoffmann i najprije poučava Ruse, s kojima se pregovara, da njima prilici samo čedno ponižavajući ton pobjedjenih. A tada on odlučuje: vrhovno njemačko vojno zapovjedništvo odbija svako uplitanje o uredjenju zaposjednutih zemalja! Istina, radi se o zaposjednutim krajevima, ali general ih smatra već kao anektirane! Vrhovno

vojno zapovjedništvo odbija; čemu i zašto dalje pregovarati? Teoretski moglo bi se pretpostaviti, da su Kühlmann i Czernin bili skloni da priznaju opravdanost ruskih zahtjeva i da ih usvoje: Kako bi to mogli, kada vrhovno vojno vodstvo odbija i zabranjuje svako „uplitanje“? Čemu uopće politički pregovaratelji, koji su predstavnici vlada, a prema spoljašnjem znaku i naroda, kada već odluka mora da pripadne vrhovnom zapovjedništvu vojske? Neka se dobro upamti: nije se radilo o vojničkim, nego samo o jednom čisto političkom pitanju, da se naime osigura istraživanje volje ovih naroda od pritiska i neslobode. Ali pruski je militarizam nešto mnogo veće od one ustanove, koju militarizam sam predstavlja: to je sila sama za sebe, državna sila svesila u državi. Ipak postoji jedan pruski militarizam!

Domace vijesti.

Ironija. C. kr. poglavarstvo u Puli dalo je nalog svim opskrbnim odborima u kotaru, neka učiteljima daju mjesečno 9 kg brašna, 60 dkg masti i 1 i četvrt kg sladora, i to bez obzira na koliko živeža, što imaju ti odbori na raspolaganje. Ali žalibože taj dekret je ostao samo na papiru. Razni učitelji, pozivom na taj dekret, zamolili su odnosne odbore, da im se dade živež u gorirečenoj mjeri, ali ne dobiše ništa, jer, u kratko rečeno, opskrbeni odbori nemaju ništa... Zašto varati siromašne učitelje bez potrebe? Otvoreno se kaže, nemamo više živeža, pa mirna Bosna. Uostalom, do nove žetve ćemo svi im harem većina poginuti ovako ili onako. Samo molimo, da se sa učiteljima ne ruga na takav način. Reći će nam učitelj, da ni trpe, pa da moraju i učitelji. Dobro je to, ali pitamo: Tko trpi više nego naš pučki učitelj? Kad su neke seljanke prolazile blizu nekih zgrada u Puli, gdje su razne mense, rekle su, da oni, koji ondje jedu, neznadu što je rat. Moralo bi biti tako, da svi trpimo, ali nije to istina. Jedan drugi seljak — vojnik — je rekao, kad bi svi u vojsci, osim cara, jeli istu menazu, da bi rat u 24 ure svršio. Učitelji moraju kazati, da su se pod nesretnom zvezdom rodili i za to moraju stradati, a njihove oblasti im za uljehu šalju razne okružnice, s kojima se ne mogu nasititi.

Poziv svim općinskim glavarstvima Istre. Tršćanskim „Edinom“ objelodanuje ovaj poziv na sva općinska glavarstva u Istri: Nesrećnu i oda svih zapuštenu i zanemarenu Istru pritisnuli su najgori dani. Namjesništvena aprovizacijska komisija, čija je zadaća, da se pravedno stara za čitavo Primorje, Istru i Trst, zadržavala je svako poštovanje živeža u Istru radi izostalog dovoza. Osim toga odlučila je na svojoj zadnjoj sjednici, da ne će poslati Istri nikakve zabiljege više, jer da Istra imade tobože sama dostatno ulja. Sudbonosne su posljedice toga dovoljno jasne. — Unatoč protestu zemaljske uprave komisije, koja je u tom pogledu učinila sve, što joj je moguće, unatoč otkriću naših zastupnika u državnom zboru o bijedi i umiranju u Istri, unatoč uništenju svih ovogodišnjih poljskih plodova — osim vina, koje nas međutim ne može hraniti, uši su odgovornih činitelja ostale gluha. Mi smo do sada molili i zaklinjali i naša upornost nije poznala medje, ali bez uspjeha. Iz svete dužnosti, u skrbi za naš puk, za koji smo odgovorni pred Bogom i pred ljudima, moramo da se udružimo svi, bez razlike narodnosti i podignemo zajednički glasno i jasno zadnji zdvojni vapaj u pomoć. Radi toga pozivlje tim putem potpisano općinsko glavarstvo, sva općinska glavarstva u Istri i njezine državne zastupnike na zajedničko posavjetovanje, koje se ima vršiti dne 24. o. mj. u Kozini u restauraciji g. Šiškovića u 10 sati prije podne sa slijedećim dnevnim redom: 1. Prehrana Istre. 2. Naš zadnji poziv u pomoć. Sva općinska glavarstva, koja će sudjelovati na tom važnom posavjetovanju neka odmah to prijave potpisanim brzojavnim ili ekspresnim putem. Glavarstvo općine Dolina, dne 15. siječnja 1918. Martin Samec, v. l. načelnik.

Javna dražba manufakturne robe u ul. Arena br. 3, traje dnevno od 2 sata popodne dalje.

Raspust upravne komisije za Istru? Čini se, da namjerava vlada raspustiti upravnu komisiju, a upravu zemlju povjeriti odboru od 6 članova (3 Hrvata i 3 Talijana), pod predsjedništvom dvorskog savjetnika Lasca. Teško se dade zamisliti, kako bi se poslije trih godina neustavnosti, koja je zemlji prouzročila mnogih i teških materijalnih gubitaka, našlo ustavno mislećih ljudi, koji bi bili voljni preuzeti baštinu apsolutizma. Naša je pokrajina, koja i onako nije u najboljim financijskim prilikama, oštećena nijekom rata od erara za milijune i milijune. Koliko je novca izgubilo naše evakuirano pučanstvo, koje je prije evakuacije bilo prisiljeno, da prodaje svoje blago uz cijene, koje su danas upravo smiješno niske? Koliko je zemlja izgubila sa revizijom vina, koje je djelomično bilo — u

opreci sa zakonitim odredbama — prodano izvan zemlje? Koliko je nepravda počinjena na našem narodu tijekom ovih teških godina, a sada neka bude vladi dozvoljeno, da se tako jeftino riješi svojih nedaća i da naprli posljedice svojih nepomirskih čina šestorici nekompromitovanih upravitelja? Bit će svakako bolje, da ispije komisija sama gorku čorbu, što ju je i svarila. Mislimo, da ne će biti za vladu baš lako naći sposobnih ljudi, koji će se dragovoljno upreći u zavoženu upravu naše zemlje.

Restauracija na kolodvoru u Gorici. Na postaji Restaura drž. želj. će danom 1. ožujka 1918. ponovno otvorena kolodvorska restauracija. Ponudbeni je rok određen do 15. veljače 1918. Pobliznje podatke daje ravnateljstvo državne željeznice u Trstu — ekspozitura u Ljubljani. Na isti se način otvara, 1. ožujkom kolodvorska restauracija u Perković-Slivnu. Rok do najkasnije 10. veljače 1918. Podatke daje gornji naslov kao što i c. k. prometna poslovna uprava (K. k. Betriebsleitung) u Splitu.

Sabirni arci za hrvatske škole u Puli mogu se podignuti kod uprave našeg lista, trg Custoza br. 1. Oni rodoljubi, koji ne mogu da ih osobno podignu, dostatno je da se javi dopisnicom.

Ispravak. U našem izvještaju „Milodari za našu srednju školu u Puli“ od 12. o. mj., stoji, da je sakupila gospodjica Dinka Pališka u Ripendi K 88.—, te je bilo ispušteno, da je darovao gosp. Mate Pališka K 6.—, što ovlme ispravljamo.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju dana vlasnici živežnih karata počevši od broja 681.

Dnevne vijesti.

Njemački konzul u Sarajevu protiv jugoslavenske deklaracije. Bečka „Information“ javlja, da je njemački konzul u Sarajevu dr. Elwald prema jednom nezapljenjenom izvještaju išao od čovjeka do čovjeka i pitao, ne će li opozvati svoj potpis na jugoslavenskoj rezoluciji. Ljubljanski „Slovenec“ traži u interesu dobrih odnosa između obje države razjašnjenje ovog postupka.

Dr. Kašiković i majka osuđeni. Pred par je dana izrečena presuda u parnici protiv gospodje Stoje i njenog sina dra. Predraga Kašikovića, koji su bili optuženi radi spijonaže u korist Srbije. I majka i sin osuđeni su na smrt na vješala. Po osudi ima se najprije objesiti sina a zatim majku. Kao što javlja „Bosnišche Post“ oba su optuženika hladnokrvno saslušali presudu. Branitelj dr. Belić uložio je ništovnu žalbu.

Časni! Češki listovi javljaju, da je grof Thun-Salm namijenio općni Sušice kod Časlave, gdje mu leži dvorac i veleposjed, dvije hiljade krune za tamošnje siromake. No općina je otklonila taj dar posebnim pismom u kojem se veli, da je grof Thun-Salm u svom poznatom govoru u velikaškoj kući uvrjedio češki narod.

Sastanak štajerske „Narodne stranke“ u Mariboru. Dne 13. je sliječna bio u Mariboru sastanak pouzdanika napredne „Narodne stranke“. Sastanku je prisustvovao nar. zast. dr. Srdjan Budisavljević, koji je rekao, da Hrvat i Srbin nije više gost kod Slovenaca, već član istoga jedinstvenoga naroda. Sastanak se izjavio za ujedinjenje svih dijelova jedinstvenog S. H. S. naroda u samosvojnoj jedinstvenoj državi, odobrio politiku južnoslavenskoga kluba, izrazio se za mir; zatim da se organizira „Južnoslavenska demokratska stranka“, da se osnuje centralni politički „Domovina“. Pozdravlja južnoslavenski pokret u Hrvatskoj i borbu češkoga naroda u borbi za slobodu.

Novi muslimanski list u Bosni. Javljaju iz Sarajeva: Za nekoliko dana izaći će ovdje muslimanski list pod naslovom „Haber“. Na čelu redakcionalnoga odbora stoji vakufski direktor Šerif Arnautović.

Prosvjeta.

„Hrvatska Njiva“. Primili smo 2. broj drugoga godišta revijalnoga tjednika „Hrvatske Njive“ s ovim sadržajem: O učenstvu i njegovim potrebama kao historijska potreba. — Dip: Nešto o agrarnoj produkciji i politici. — Vinko Kisić: Dalmatinsko zastupstvo g. 1848. — Ivo Krnić: Jedna književnost. — Smotra: Epidemija crnih kozica (od Laika): Gorjanovićeve proučavanja diluvijalnoga pračovjeka iz Kratine (od dra. Tučana); O „Književnom jugu“ (od K. Benića); Strajničeva predavanja (od Discobola). — Listak: Dragan Zoranić: Moj Božić. — Godišnja pretplata iznosi 36.—; pojedini broj K 1.—. Narudžbe šalju se na upravu lista u Zagrebu, Nikolićeva ulica 8.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 18.
od 18. siječnja 1918

Posadno nadzorstvo nad por. Deckner.
Lječničko nadzorstvo na N. V. „Belona“:
Mor.štop. liječnik dr. Schiller.
Lječničko nadzorstvo u moravskoj bolnici:
puč.-ustaški liječnik dr. Fuchs.

MALI OGLASNIK.

Partija ravnih i zavojnih cijevi te peći kao i pećnjaka za pečenje kruha — nadošla. Dobiva se kod strojevnog bravara SCAMPERLA, ulica Lacea 1.

Zubarski ambulatorijum Med. Univ. dr. PRASCHA opet je otvoren. Ordinira zubarski liječnik M. U. dr. Wagner od 9 do 5 sati, nedjeljom samo od 10 do 12 sati.

Kod tvrtke Josip Slamich, nalaze se u skladištu: kade, kade za kupanje, uredi marke „Joh“, posude za vodu, kabli, kante za zaljevanje, peći, pećne cijevi ravne i zakrivljene, papir za pokrivanje i drveni cement.

Svim pučkim školama u Istri

do znanja:

Sporazumno sa školskim oblastima
preporučuje

knjižara IVAN NOVAK.
u PAZINU:

Dodatke za II. čitanku (10 h)

I za III. čitanku (15 h).

Ista knjižara obavlja odmah naručbe
pouzećem ili uz unaprijed priposlani
Iznos.

Krpe

Sve vrste krpa, svilenih otpadaka,
pamučnih pokrivala, suknenih otpadaka,
stare vreće kupuju se u
Puli, u Premanturskoj ulici br. 16.
za „centralu krpa“.

B. De Prato

Vježbenica talijansog jezika

za

opće pučke škole i za samouke

dobiva se kod tvrdke

Jos. Krmpotić Pula.

„HRVATSKI LIST“

prodaje se:

Vodnjan: Prodaja duhana A. DEBETTO.
Kanfanar: Prodaja duhana TURČINOVIĆ.
Pazin: Papirnica NOVAK i prodaja duhana IVICH.
Poreč: Prodaja novina MARTIN SREBOTH
Trst: Novinsko opravništvo G. FANO, knjižara i papirnica GORENJEK & Comp.
Buzet: D. SIROTIĆ.
Volosko: M. STIRN.
Lovran: A. BASSAN.
Kastav: LJ. JELUSIĆ.
Tinjan: DUSAN DEFAR.
Cerovlje: JELE GRAH.
Sv. Petar u Šumi: JOSIP BANOVAČ.
Vlaničar: A. GASPARINI-GRZINA.

POLITEAMA CISCUTTI.

Danas u Subotu

velike kinematografske predstave
sa sljedećim rasporedom:

Naravna snimka

„Naila, Indijka“

Fantastičan film-roman u 3 čina, u glavnoj
ulozi Erna Morena.

Početak: u 5:30, 5 i 6:30 sati pop.

CIJENE:

Ulaznica za parter i lože K 1.—; lože K 2.—;
zatvoreno sjedalo —50 filira; galerija —40 filira.

Samo za odrasle!

Kosti

za centralu kosti „COLLA“ ku-
puju se u Puli, u Premanturskoj
ulici br. 16.

DOBRO ĆE ZASLUŽITI

svaki onaj, koji bori i sakuplja suho
i zeleno lišće lovoričke, smilja, dušice,
smrčaka, pelina, kao i svakovrne
lječkovite trave i korjenja.

Uz dobru plaću prima tvrtka

Maraspin

na Premanturskoj cesti.

Cafe Tegetthoff

najveća kavana u Puli.

Ima na raspolaganje veliki broj
austro-ugarskih, njemačkih i
švicarskih novina, u hrvatskom,
českom, njemačkom i talijanskom
jeziku.

Veliki salon. - 5 biljara. - Točna
poslužba.

Za mnogobrojni posjet preporuča se
vlasnik.

Preporuča se nabaviti knjige

- B. pl. Suttner: Dolje s oružjem . . . K 3.—
- L. prof. Tolstoj: Hadži Murat . . . „ 2.—
- A. Bebel: Žena i socijalizam . . . „ 5.—
- L. Sinclair: Močvara . . . „ 5.—
- M. V. de Fereal: Španjolska Inkvizicija „ 3.—
- G. Garibaldi: Tajne grada Rima . . . „ 2.50
- N. Vuksjević: Sabrane pripovijesti „ 1.50

Za poštarinu je nužno poslati 30 filira
više po knjizi.

Veliko skladišta brošura i knjiga.

Cijenik šalje se na zahtjev badava.

„Naša snaga“

Zagreb, Ilica 55. I.

„Kreditno i eskomptno društvo“

PULA, trg Custozza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te
isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba, u
svakoj visini.

Uredovni sati su: od 9 do 12 prije podne

Premije za osjeganje

proti štetama prouzročenim od neprijateljskih zrakoplova,

Imaju stranke isplatiti osam dana prije istečenog roka.

Stranke, koje su već platile osjeganje, mogu dignuti
odnosne police kod

Kreditnog i eskomptnog društva u Puli
Trg Custozza 45.

**Podpisivanje ratnog zajma, skopčanog
sa osjeganjem, traje još dalje kod
ovdješnje c. kr. vojničke zaklade za
udovice i siročad na trgu Custozza
br. 45, I. k.**

**Veliki izbor
umjetničkih razglednica**

glasovitih naših umjetnika

dobiva se u papirnici

Jos. Krmpotić -- Pula

trg Custozza i u podružnici Fran Ferdinanda ul. 3.

Pokućvo

kupuje i prodaje poznata tvrdka

FILIP BARBALIĆ Sisanska ulica

Svake tapetarske radnje izvršuje brzo i točno.

Pečatni vosak

dobiva se kod tvrtke

Jos. Krmpotić, — Pula trg Custozza 1.

**Sjetite se udovica i siročadi
palih vojnika!**